Environmental
Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

احبار محیط زیست در ایران

فرزنـدم، مـا را نبخش! میراث‌داران خوبی نبودیم

جنگل هیرکانی می‌سوزد. سهم ما، تنها نظاره و تأسف نیســـت؛ ســـهم ما، مســـئولیت اســـت. مســـئولیتِ کوتاهی‌هایی که امروز، شعله‌ور شده‌اند.

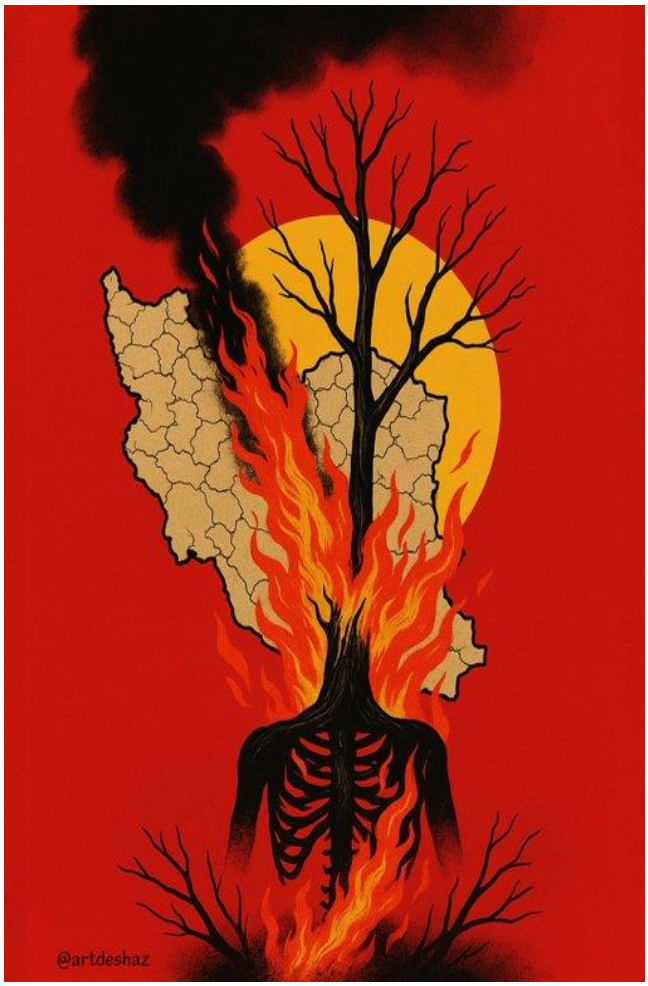

دردی کهنه، باز هم تازه شـد. این بار، قلب سـبز زمین، جنگل‌های باســـتانی هیرکانی، که میلیون‌ها ســـال از گزند طبیعت در امان مانده بودند، در شـــعله‌های آتش می‌ســـوزند. این حریق، تنها نابودی درختان نیســـت؛ ســـوختنِ گنجینه‌ای بی‌نظیر از تنوع زیســـتی، ســـوختنِ ریه‌های تنفســـی شـــمال کشـــور و میراثی اســـت که موظف به حفظش بودیم.

فریادِ تلخِ اکنون ما، پژواک این تراژدی است::

خانه ام آتش گرفته ست، آتشي جانسوز

هر طرف مي سوزد اين آتش

پرده ها و فرشها را، تارشان با پود

من به هر سو مي دوم گريان

در لهيب آتش پر دود

وز ميان خنده هايم تلخ

و خروش گريه ام ناشاد

از دورن خسته ي سوزان

مي كنم فرياد، اي فرياد! اي فرياد

فریدون مشیری – فریاد

فاجعه‌ی آتش‌ســـوزی در جنگل‌های هیرکـانی، و بی‌کفـایتی جمهوری اسلامی در حفظ منابع طبیعی کشور!

هیئت سیاسی - اجرائی حزب چپ ایران

اکنون هفته‌هاســـت که آتش‌ســـوزی در جنگل‌های هیرکانی یکی از قدیمی‌ترین گنجینه‌های محیط زیســـت کشـــورمان ادامه دارد. جمهوری اســـلامی برای اطفای آتش در این جنگل‌ها دســـت به دامن ترکیه و دیگر کشورها شده‌است. اما در این فاصله، بخش بزرگی از

Environmental Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

این جنگل‌ها که قدمت آن‌ها بین ۳۰ تا ۵۰ میلیون سال تخمین زده می‌شود و خود نوعی موزه‌ی طبیعی هستند که طی میلیون ها سال پدید آمده‌اند، قربانی شعله‌های آتش شده‌اند.

عوامل متعددی می‌توانند در این فاجعه دخیل باشند، از جمله کاهش بارندگی، خشکسالی‌های مداوم و بی‌مبالاتی‌های انسانی و یا آتش سوزی‌های عمدی و غیر عمدی. اما در جهان امروز دولت‌ها برای حفاظت از جنگل‌ها و مقابله با این نوع آتش‌سوزی‌ها و پیشگیری و مهار آن‌ها تجهیزات لازم را فراهم می‌کنند. ناتوانی جمهوری اسلامی در مقابله با آتش سوزی اخیر نشان داد که این حکومت به تنها چیزی که فکر نمی‌کند، حفظ محیط زیست و منابع طبیعی کشور است. این امر هشیاری و مسئولیت شهروندان را در قبال حفظ محیط زیست دو چندان می‌کند.

آتش‌سوزی در جنگل‌های هیرکانی مازندران، تنها یک حادثه‌ی طبیعی نیست، نشانه‌ای عریان از بی‌کفایتی ساختاری جمهوری اسلامی است. جنگل‌هایی که میلیون‌ها سال قدمت دارند و میراث مشترک انسانی‌اند، امروز در برابر چشم یک ملت می‌سوزند، زیرا حکومتی که باید متولی حفاظت از آن‌ها باشد، هیچ مسئولیتی در قبال مردم و سرزمین ایران احساس نمی‌کند.

جمهوری اسلامی میلیاردها دلار از ثروت این کشور را صرف پروژه‌های ایدئولوژیک و تنش‌زا در خاورمیانه می‌کند، اما برای تجهیز نیروهای محلی محیطزیست، برای خرید حداقل امکانات اطفای حریق، یا حتی برای آموزش و حمایت از داوطلبان مردمی، بودجه‌ای باقی نگذاشته‌است! در سیاست‌های این رژیم قدرت‌طلبی فرامرزی از اهمیت و اولویت برخوردار است، اما محیط زیست داخل مرزها رها شده‌است؛ چنین سیاستی ضدملی و غیرانسانی است.

حفاظت از محیط زیست بخشی از عدالت اجتماعی است. طبیعت، ملک خصوصی حکومت‌ها نیست، ثروت مشترک نسل‌هاست. هر حکومتی که نتواند ریه‌های سبز این سرزمین را حفظ کند، در حقیقت حق حیات را از مردم سلب کرده‌است. امروز، آتش‌سوزی هیرکانی سند دیگری از این حقیقت تلخ است که جمهوری اسلامی نه توان مدیریت کشور را دارد، نه اراده‌ی حفاظت از محیط زیست، و نه ارزشی برای جان انسان‌ها و آینده‌ی کشور قائل است.

حزب چپ ایران این بی‌عملی، بی‌تدبیری و اولویت‌گذاری جنایت‌کارانه‌ی جمهوری اسلامی را قویاً محکوم می‌کند. از نظر ما نجات محیط زیست ایران تنها در گرو حکمرانی دموکراتیک، پاسخگو و مردمی است؛ حکمرانی‌ای که ثروت ملی را صرف رفاه مردم و حفاظت از طبیعت کند، نه ماجراجویی‌های ایدئولوژیک! امروز، پیش از آنکه آخرین درختان هیرکانی هم در آتش بی‌کفایتی بسوزند، باید صدای اعتراض علیه بی‌کفایتی حکومت جمهوری اسلامی بلند شود. حکومتی که محیط زیست کشور را ویران می‌کند و جنگل‌ها را می‌سوزاند، مشروعیتی برای ادامه‌ی حیات ندارد!

هیئت سیاسی - اجرائی حزب چپ ایران

۳ آذر ۱۴۰۴ - ۲۴ نوامبر ۲۰۲۵

ادامه حریق در هیرکانی؛ جنگل باستانی شمال ایران همچنان در آتش می‌سوزد

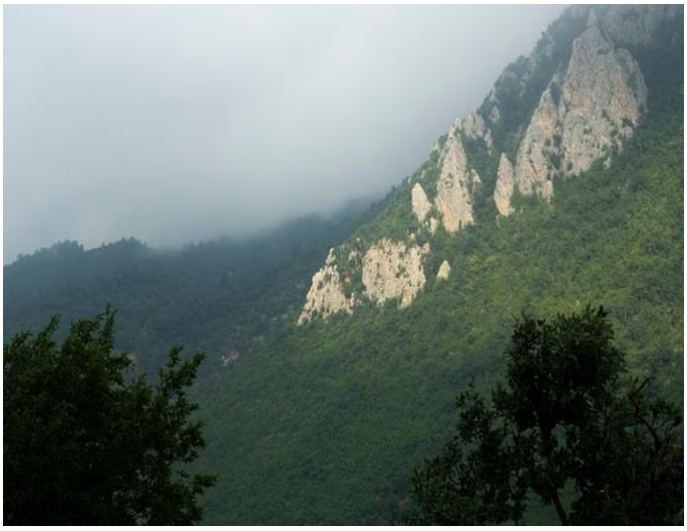

گزارش‌ها از شمال ایران حاکی است که آتش‌سوزی در بخش‌هایی از جنگل‌های هیرکانی در استان مازندران پس از سه هفته ادامه دارد و درخت‌های این منطقه همچنان طعمه حریق می‌شوند .آتش‌سوزی اصلی در

Environmental
Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

روزهای اخیر در عرصه‌های جنگلی روستای «الیت» در بخش مرزن‌آباد چالوس رخ داده است که منطقه‌ای مرتفع و صعب‌العبور در دل جنگل‌های هیرکانی محسوب می‌شود..

کارشناسان می‌گویند که این حریق در دو مرحله رخ داده است؛ مرحله نخست حدود ۱۰ آبان شروع شده و پس از چند روز تلاش نیروهای امدادی مهار شده، اما مرحله دوم از اوایل هفته جاری از سر گرفته شده و اکنون شش روز است که ادامه دارد .

یونس رستمی، استاندار مازندران به خبرگزاری ایرنا گفته است که برای مهار آتش گسترده‌ترین عملیات هوایی سال‌های اخیر در جنگل‌های چالوس در حال انجام است .

به گفته وی این عملیات شامل بکارگیری هواپیما و چند فروند بالگرد برای آب‌پاشی روی کانون‌های فعال حریق می‌شود، با وجود این به‌دلیل شیب تند، پوشش انبوه جنگل و وزش باد، بخش‌هایی از آتش همچنان شعله‌ور است.

گزارش‌ها از شمال ایران حاکی است که آتش‌سوزی در بخش‌هایی از جنگل‌های هیرکانی در استان مازندران پس از سه هفته ادامه دارد و درخت‌های این منطقه همچنان طعمه حریق می‌شوند.

آتش‌سوزی اصلی در روزهای اخیر در عرصه‌های جنگلی روستای «الیت» در بخش مرزن‌آباد چالوس رخ داده است که منطقه‌ای مرتفع و صعب‌العبور در دل جنگل‌های هیرکانی محسوب می‌شود.

کارشناسان می‌گویند که این حریق در دو مرحله رخ داده است؛ مرحله نخست حدود ۱۰ آبان شروع شده و پس از چند روز تلاش نیروهای امدادی مهار شده، اما مرحله دوم از اوایل هفته جاری از سر گرفته شده و اکنون شش روز است که ادامه دارد.

یونس رستمی، استاندار مازندران به خبرگزاری ایرنا گفته است که برای مهار آتش گسترده‌ترین عملیات هوایی سال‌های اخیر در جنگل‌های چالوس در حال انجام است .

به گفته وی این عملیات شامل به‌کارگیری هواپیمای ایلوشن و چند فروند بالگرد برای آب‌پاشی روی کانون‌های فعال حریق می‌شود، با وجود این به‌دلیل شیب تند، پوشش انبوه جنگل و وزش باد، بخش‌هایی از آتش همچنان شعله‌ور است .

محسن مرادی، فرمانده یگان حفاظت اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری غرب مازندران گفت: «از همان روزهای نخست وقوع آتش سوزی در جنگل الیت چالوس، از تهران درخواست بالگرد شد اما با توجه به گسترده نبودن سطح آتش سوزی، بالگردی به منطقه اعزام نشد ».

گزارش شده است که در پی این آتش‌سوزی نزدیک به ۳۰۰ نفر از محیطبانان، هلال‌احمر، نیروهای مردمی و «همیاران طبیعت» با حداقل امکانات ساعت‌ها پیاده‌روی می‌کنند تا به محل حریق برسند.

همزمان خبر مصدوم شدن دست‌کم ۲۰ همیار طبیعت در جریان مهار آتش در این منطقه منتشر شده است. مصدومیت‌هایی که عمدتا ناشی از سقوط، دودگرفتگی و خستگی مفرط در شرایط سخت کوهستانی گزارش شده است .

تصاویر منتشره شعله‌ها را در شب نشان می‌دهند که سینه کوه را روشن کرده و ستون‌هایدود غلیظ از دل جنگل‌های انبوه به هوا برخاسته است.

کارشناسان می‌گویند آتش تنها کف جنگل را نسوزانده، بلکه بخش‌هایی وسیع از ارتفاعات و تاج درختان هم

درگیر شـــده که این به معنی آســـیب عمیق‌تر به اکوسیستم هیرکانی است.

مهرداد جزائی‌پور، مدیر منابع طبیعی منطقه نوشـــهر اســتان مازندران، علت اصـلی آتش‌ســوزی را انســانی معرفی کرده است. وی گفت: «احتمال دارد شکارچیان، افراد متخلف یا حفاران غیرمجاز در ایجاد آن نقش داشته باشند.

هنوز عامل دقیق شـناسـایی نشـده، اما روشـن اسـت که آتش‌سوزی به‌طور طبیعی رخ نداده است»

وی همچنین هشـــدار داده که در روزهای آینده بارندگی قـابـل توجهی در منطقـه پیش‌بینی نشـــده اســـت. موضوعی که خطر گسترش مجدد آتش را بالا می‌برد

این جنگل‌ها در ایران و جمهوری آذربایجان گســـترده شـــده‌اند و به‌عنوان »جنگل‌های پهن‌برگ باســـتانی» شـناخته می‌شـوند که قدمتشـان به ۲۵ تا ۵۰ میلیون ســال قبل می‌رســد؛ زمانی که این نوع جنگل‌ها بخش بزرگی از ناحیه‌ی معتدل شـــمالی زمین را پوشـــانده بودند.

یونســـکو در ســـال ۲۰۱۹ بخش‌هایی از جنگل‌های هیرکانی در ایران را با مســـاحت حدود ۱۲۹هزار هکتار به‌عنوان میراث طبیعی جهان ثبت کرد .در پرونده ثبت این جنگل‌ها بـه «تنوع فلورســـتیـک بی‌نظیر» جنگل هیرکانی اشاره شده است.

بیش از ۳۲۰۰ گونه گیاهی، حدود ۱۸۰ گونه پرنده و ده‌ها گونه پســـتانـدار، از جملـه پلنگ ایرانی، خرس قهوه‌ای و گربه وحشـــی در این اکوســـیســـتم زیســـت می‌کنند.

به گفته کارشـــنـاســـان، این جنگل‌ها مانند یک «موزه طبیعی زنده» هســـتند .بازمانده‌ای از جنگل‌های دوران سوم زمین‌شناسی که از عصر یخبندان جان سالم به‌در برده‌اند و امروز در برابر فشـــارهای انســـانی مثل تغییر کاربری، جاده‌کشی، بهره‌برداری بی‌رویه از چوب و اکنون آتش‌سوزی‌های مکرر شکننده شده‌اند.

برگرفته از یورو نیوز

درخواســـت ایران برای کمک جهانی برای مهار آتش‌سوزی جنگل‌های هیرکانی؛

هواپیماهای ترکیه به ایران رسید

با گســـترش دامنه آتش‌ســـوزی در آتش جنگل الیت چالوس، ایران خواســـتار کمک فوری بین‌المللی برای اطفای حریق بخشـی از جنگل‌های هیرکانی شـد که در فهرســـت میراث جهانی یونســـکو ثبت شـــده اســـت. گزارش شـــده که هواپیماهای ویژه اطفای حریق ترکیه به مرزن آباد رسیده‌اند. روسیه، بلاروس و آذربایجان هم برای کمک ابراز آمادگی کرده‌اند.

آتش نخسـتین‌بار از ۲۰ روز پیش در جنگل‌های هیرکانی زبانه کشـــید. این جنگل‌ها که در یک مســـیر هزار کیلومتری در امتداد ساحل دریای خزر قرار دارد.

این آتش‌سـوزی یک هفته پیش تقریبا مهار شـده بود اما با توجه به شـرایط جوی بار دیگر زبانه کشـید. بر اسـاس گزارش‌ها، عملیات مهار آتش به شـــکل همزمان زمینی و هوایی در حال پیگیری است.

شـینا انصاری، رئیس سـازمان حفاظت محیطزیست ایران امروز اول آذر از اعزام دو هواپیمای اطفای حریق و یک هلی‌کوپترترکیه برای مهار آتش‌سوزی خبر داد.

او گفت: «امروز دو فروند هواپیمای تخصـــصـــی اطفای حریق، یک فروند هلیکوپتر و هشـت نیرو از سـوی دولت ترکیه اعزام می‌شـــوند. همچنین این ظرفیت نیز وجود دارد که در صـــورت نیاز، از دولت روســـیه کمک دریافت شود.»

Environmental Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

وزارت دفاع ایران اعلام کرده است که «هفت فروند بالگرد در حال عملیات هستند که دو فروند از آنها ماموریت هلی‌بورن نیروها و انتقال تیم‌های عملیاتی به ارتفاعات را بر عهده دارند.»

محلی‌ها می‌گویند «۴۰ هکتار نقطه‌ای سوخته»، استاندار می‌گوید به تعداد انگشتان دست

آتش‌سوزی وسیع در منطقه جنگلی الیت مرزن‌آباد چالوس در حالی ادامه دارد که از هفته پیش بخش‌هایی از پوشش گیاهی این منطقه در آتش‌سوزی از بین رفته است.

بخش راستی‌آزمایی بی‌بی‌سی با بررسی داده‌های نقشه‌های آتش ناسا یافته است که آتش سوزی ابتدا در ۱۰ آبان (اول نوامبر) در محلی کوهستانی که تقریبا حدود شش کیلومتری روستای الیت قرار دارد، آغاز شده است.

بر اساس این تصاویر آتش در همان ۲۴ ساعت اول خاموش شده است تا اینکه دو هفته بعد در ۲۴ آبان (۱۵ نوامبر) از سر گرفته می‌شود و اینبار بسیار وسیع‌تر از آتشی است که ۱۴ روز پیش ایجاد شده بود.

آمارهای متناقضی درباره اینکه چه حجمی از جنگل‌ها سوخته اعلام شده است. سینا اسفندیاری، دهیار الیت روز ۲۹ آبان گفت که «تا الان بالای ۴۰ هکتار نقطه‌ای سوخته» است. این در حالی است که استاندار مازندران در مصاحبه‌ای در پاسخ به اینکه چند هکتار دچار حریق شده گفت: «به تعداد انگشتان یک دست.» و در پاسخ به سوال دیگر خبرنگار که پرسید ۷- ۸ هکتاری می‌شود، ادامه داد: «حداکثر»

کوچک جلوه دادن آتش‌سوزی جنگل‌های الیت مرزن‌آباد انتقاد فعالان محیطزیست را به دنبال داشته است. محمدجعفر قائم‌پناه، معاون اجرایی مسعود پزشکیان در پستی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «پیگیر آتش سوزی علف زارهای کوههای الیت منطقه چالوس هستیم. علیرغم حضور دستگاهای ذیربط و نیروهای مردمی..و استفاده از ۶ فروند بالگرد و هواپیما هنوز مهار کامل نشده است، بدلیل عدم مهار آتش و جهت جلوگیری از گسترش آتش به جنگل های اطراف، هماهنگی درخواست کمک سریع از کشورهای دوست انجام گرفت.»

کاربرد کلمه «علفزار» برای جنگل‌های چندین میلیون ساله هیرکانی واکنش‌های بسیاری را در شبکه‌های اجتماعی بدنبال داشت. کاربران شبکه‌های اجتماعی می‌گویند که این اظهارات در راستای «بی‌اهمیت جلوه دادن این فاجعه است.»

پیشنهاد تشکیل یگان ویژه‌ای برای اطفای حریق جنگل‌ها در ستاد مدیریت بحران

برخی مقام‌های استانی درباره گسترش بیشتر این آتش‌سوزی هشدار داده‌اند.

مدیرکل مدیریت بحران استانداری گیلان به پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی طی روزهای آینده اشاره کرد و گفت که عدم بارش، افزایش دما و وزش باد گرم در ارتفاعات می‌تواند وضعیت را وخیم‌تر کند.

محمدعلی ویشکایی گفته است: «چنین شرایطی زمینه گسترش آتش‌سوزی در جنگل‌ها و مراتع را تقویت می‌کند.»

فرماندار نوشهر هم به دهیاران دستور داد با توجه به گرمای هوا و بالا رفتن احتمال آتش سوزی، همه مسیرهای منتهی به جنگل مسدود شوند.

مهرداد خزایی، مدیرکل منابع طبیعی مازندران منطقه نوشهر هم گفته است فقط افراد متخصص اجازه ورود به منطقه را دارند.

او گفت: «آتش از ارتفاعات به‌سمت رودخانه رسیده است و بخش‌هایی هم خاموش شده است، اما در دره هنوز نقاطی با شعله سطحی باقی مانده است.»

حجم گسترده دود در منطقه، شرایط عملیات را برای پرسنل زمینی و همچنین عملیات پروازی بالگردها و هواپیماها، با چالش‌های جدی مواجه کرده و سرعت مهار نهایی آتش را کاهش داده است.

با توجه به شرایط جوی، تشدید خشکسالی‌ها و استمرار کم‌بارشی، شینا انصاری تاکید کرد: «نیاز مبرم داریم که یگان ویژه‌ای را در ستاد مدیریت بحران برای اطفای حریق جنگل‌ها، اعم از جنگل‌های زاگرس و

Environmental
Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

هیرکانی داشته باشیم تا از گسترش آتش‌سوزی‌ها جلوگیری شود.»

تهدید برخورد قضایی با «کسانی که در مهار آتش قصور کنند

اخبار ضد و نقیضی درباره مهار آتش در روزهای گذشته منتشر شده است. مهدی یونسی رستمی، استاندار مازندران در گفتگو با رسانه‌ها با اعلام اینکه آتش‌سوزی شامگاه ۲۴ آبان شروع شده و تیم‌های امدادی و عملیاتی به سرعت وارد عمل شدند، گفت: «این آتش‌سوزی به صورت لکه‌ای ادامه دارد.»

این در حالی است که سازمان امداد و نجات جمعیت هلال‌احمر ایران از ادامه عملیات امدادی و مهار آتش‌سوزی بزرگ جنگل‌های الیت شهرستان چالوس خبر داده بود که به گفته این نهاد در این حادثه تاکنون پنج نفر آسیب دیده‌اند.

از سوی دیگر، روز ۲۹ آبان ویدیویی از سینا اسفندیاری، دهیار روستای الیت چالوس منتشر شد که در آن گفته بود که روزهای اول نهادهای دولتی حتی حرف فعالان محیطزیست مبنی بر جدی بودن آتش‌سوزی را باور نمی‌کردند.

روز گذشته گزارش‌هایی مبنی بر «بازداشت» آقای اسفندیاری به دلیل این اظهارات و «آزاد شدن او به دلیل فشارهای مردمی» منتشر شد. خبرگزاری فارس این خبر را «شایعه و کذب» خواند.

رئیس کل دادگستری استان مازندران گفته است که کسانی که در مهار این آتش‌سوزی قصور کنند، «طبق قانون با برخورد قضایی مواجه خواهند شد.»

تاکنون هیچ شخص یا اشخاصی به عنوان عامل آتش‌سوزی شناسایی نشده‌اند. بیشترین گونه آسیب در این آتش‌سوزی درختان آسیب‌دیده، بلوط گزارش شده است.

به گفته کارشناسان، خشکسالی و کمبود بارش در ایران باعث شده است که فصل آتش‌سوزی جنگلی در زاگرس و جنگل‌های هیرکانی شمال تا ماه‌های آخر پاییز طولانی شود.

جنگل‌های منحصر به فرد هیرکانی (خزری) ایران در فهرست آثار طبیعی یونسکو ثبت شده است.

این جنگل‌های درختان پهن‌برگ در شمال ایران، در ۸۵۰ کیلومتر از ساحل جنوبی دریای خزر و نیمرخ شمالی رشته کوه‌های البرز امتداد دارند و بین ۲۵ تا ۵۰ میلیون سال قدمت دارند.

برگرفته از بی بی سی

بحران کم ابی در ایران،

تا 10روز اینده باران نمی بارد

مقام‌ها در ایران آمار و ابعاد تازه‌ای از بحران کم‌آبی منتشر کردند. هشدارهای آن‌ها درباره «اتمام» ذخیره آب تهران به مرحله جدی رسیده است و در حالی که رسانه‌های ایران با تیترهایی مانند «شمارش معکوس فاجعه» اخبار آن را منعکس می‌کنند، بعضی چهره‌های مذهبی از مردم خواسته‌اند که «دعای باران» بخوانند.

احد وظیفه، رئیس مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشکسالی، به ایسنا گفت که ایران در حال تجربه «خشکسالی شدید» است و با «بحران تامین منابع آب» روبه‌رو است.

او ادامه داد: «بر اساس گزارش‌های هواشناسی تا ۱۰ روز آینده هیچ سامانه بارشی محسوسی در ایران وجود نخواهد داشت. چشم‌انداز بارش‌های کوتاه‌مدت روشن نیست اما در زمستان می‌توان به بارش‌های موثر امیدوار بود.»

همزمان با ادامه قطع آب در شهرهای مختلف ایران هم آقای وظیفه گفت که «شکاف تامین آب عمیق‌تر شده» و فشار مصرف به منابع آب زیرزمینی منتقل شده است. او گفت که منابع سطحی آب «پاسخگوی نیاز مردم» نیست و شهرهایی مثل تهران، مشهد، تبریز و کرج «تحت فشار آبی» قرار دارند.

آقای وظیفه با اشاره به این که ایران اکنون در «خشک‌ترین دوره پنجاه سال اخیر» قرار دارد گفت: «سدهای بسیاری از استان‌ها مثل تهران، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، مرکزی و خراسان رضوی در

وضـعیتی نگران‌کننده قرار دارند و ذخیره آن‌ها تک‌رقمی شده است.»

در همین حال، غلامحسـین مظفری، اسـتاندار خراسـان رضوی، گفت که ذخیره آب سدهای مشهد به «کمتر از ۸ درصد» رسـیده و اسـتان با «ابرچالش خشـکسـالی» مواجه است. آقای مظفری گفت: «برای مقابله با بحران بـاید آمـاده بـاشـــیم و نقشـــه‌هـای خطر را مرتـب به‌روزرسانی می‌کنیم.»

این در حالی است که حسـین اسـماعیلیان، مدیرعامل شـرکت آب و فاضـلاب (آبفا) مشـهد، ذخیره سـد اصـلی این شـهر را «کمتر از ۳ درصد» اعلام کرد.

آقای اسماعیلیان گفت: «تنها سه درصد از ظرفیت چهار سـد تامین آب مشـهد، طرق، کارده، دوسـتی و ارداک، باقی مانده است. به جز سد دوستی، سه سد دیگر از مدار خارج شـــده‌اند.» او گفت که «بیش از ۷۵ درصـــد برداشت آب مشهد» از این چهار سد انجام می‌شود اما به دلیل عـدم بـارش بـاران کـافی و کـاهش ذخیره آب، کم‌آبی در مشهد وجود دارد.

منبع:بی بی سی

سد کرج به «حجم مرده» رسیده است

به گفته مدیرعامل شـرکت آب اسـتان البرز، سـد کرج به حجم مرده رسیده است

ایســـنا گزارش داد که اســـتان البرز در «پنجمین ســـال خشـکسـالی» قرار دارد و هیچ آماری از باران «موثر» در این استان وجود ندارد.

داود نجفیان، مدیرعامل شـرکت آب البرز به ایسـنا گفت که سد کرج به «حجم مرده» رسیده است. به این معنا که آب باقی‌مانده در پشت سد «قابل برداشت نیست».

محمدعلی معلم، مدیر ســـد کرج هم گفت: «پس از کاهش ۹۲ درصدی باران، ارتفاع دریاچه این سد ۵۲ متر کاهش یافته است.»

هفته گذشـته هم بهزاد پارسـا، مدیرعامل شـرکت آب منطقـه‌ای تهران، اعلام کرده بود: «ذخیره هشـــت درصـــدی کنونی در ســـد امیرکبیر تنها برای تامین آب شرب تهران به مدت کمتر از دوهفته کفایت می‌کند.»

سـازمان هواشـناسـی ایران هم با انتشـار ویدیویی از خشـک شـدن سـراب روانسـر در اسـتان کرمانشـاه خبر داد. این سـازمان گفت که سـراب روانسـر «نقش کلیدی در آبیاری زمین‌های کشـاورزی» ایفا می‌کرد و خشـک شدن آن «زنگ خطر» برای تنش آبی است.

عباس‌علی‌آبادی، وزیر نیروی ایران، شـنبه ۱۷ آبان گفت که احتمال قطع آب در شب وجود دارد و از مردم خواست حتما «ذخیره‌ساز» یا منبع آب نصب کنند.

همزمان محســـن اردکانی، مدیرعامل شـــرکت آب و فاضـــلاب تهران، گفت که تهران معمولا فقط «دو ســـال پشـت هم خشـکسـالی داشـت اما اکنون شـاهد پنج سال خشکسالی متوالی هستیم.»

میزان بارش در سال آبی جدید در ۱۵ استان ایران «صفر مطلق» اعلام شـده اسـت. فته‌های مقام‌های رسـمی ایران درباره بحران کم‌آبی هم واکنش‌برانگیز شده است.

مسـعود پزشـکیان، رئیس‌جمهور ایران، هفته قبل گفته بود کـه اگر بـاران کـافی نبـارد، آب تهران از آذرمـاه «جیره‌بندی» خواهد شـد. او سـپس گفت که مشـخص نیســـت که آیا جیره‌بندی جوابگوی کم‌آبی خواهد بود یا نه.

آقای پزشـــکیان گفت: «اگر جیره‌بندی جواب نداد باید تهران را تخلیـه کنیم.» گفتـه‌هـای او بـا واکنش مواجـه شد.

غلامسحین کرباسچی، شهردار پیشین تهران، گفت که تخلیه تهران «شبیه شوخی است و اصلا معنا ندارد».

او به روزنامه دنیای اقتصاد گفت: «نمی‌دانم منظور آقای پزشکیان از طرح این موضوع چیست. اگر فرض کنیم جایی برای پذیرش چندین میلیون نفر ساکن تهران آماده بشود، بعید است؛ امکان این کار [در ۱۵ روز مهلت تا بحرانی شدن وضعیت آب] وجود ندارد.»

عبدالله رمضان‌زاده، فعال سیاسی، هم در واکنش به این گفته‌های آقای پزشکیان گفت که به جای تخلیه تهران «بودجه نهادهای غیرضروری باید صرف اصلاح شبکه فرسوده آب بشود.»

زهرا نژادبهرام، عضو پیشین شورای شهر تهران، گفت: «این نوع موضع‌گیری‌ها نیازمند بازنگری جدی است.»

خانم نژادبهرام با «انتقاد از رویکرد هشدارمحور دولت» گفت که رئیس‌جمهور به جای اعلام بحران باید به دنبال «مدیریت منابع آب» باشد.

منبع: سایت فرارو

جیره‌بندی آب در تهران؛ قطعی شبانه ۱۰ ساعته بدون اعلام رسمی

به گزارش اعتماد، در پی خشکسالی بی‌سابقه و کاهش ذخایر سدهای تهران، وزارت نیرو قطع شبانه‌ی آب را برای «مدیریت منابع» آغاز کرده است. با این حال، نبود اطلاع‌رسانی رسمی درباره زمان‌بندی قطعی‌ها، نارضایتی و سردرگمی شهروندان را در پایتخت افزایش داده است..

قطع شبانه آب در تهران آغاز شده است. بررسی‌های روزنامه اعتماد نشان می‌دهد در مناطق مختلف پایتخت، آب از حدود ساعت ۲۰ شب تا ۶ صبح روز بعد قطع می‌شود. وزارت نیرو این سیاست را در راستای «مدیریت منابع آبی» اجرا کرده است.

عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو، با تأیید کاهش فشار آب گفت: «ممکن است در برخی شب‌ها فشار آب به صفر برسد.» او تأکید کرد هدف از این تصمیم، کنترل هدررفت آب در شبکه‌های فرسوده و صرفه‌جویی در مصرف است.

با این حال تاکنون هیچ برنامه زمان‌بندی مشخصی از سوی شرکت آب و فاضلاب تهران منتشر نشده و شهروندان تنها به‌صورت تصادفی از قطعی آب مطلع می‌شوند.

علی‌آبادی در برنامه تلویزیونی سخنگوی دولت اعلام کرد ایران در اقلیم خشک قرار دارد و تغییرات اقلیمی نیز در بحران آب ایران نقش دارند.

او افزود: «برای عبور از بحران کم‌آبی، طرح‌های متعددی در دست اجراست.» او از افتتاح طرح انتقال آب از سد طالقان به تهران و تصفیه‌خانه رباط کریم یاد کرد و گفت این طرح‌ها با هدف «افزایش ظرفیت بازچرخانی و مدیریت اضطراری منابع» انجام شده‌اند

وزیر نیرو از مردم خواست برای مواجهه با قطعی‌ها، «مخزن و پمپ ذخیره‌سازی آب» نصب کنند و گفت: «با کاهش فشار توانستیم حدود ۱۵ مترمکعب بر ثانیه آب ذخیره کنیم که بیش از پنج برابر حجم انتقالی از سد طالقان است. «.

پس از پیگیری روزنامه اعتماد، شهروندان در تماس با شرکت‌های آب منطقه‌ای از کارشناسان شنیدند که آنها نیز از زمان قطعی آب بی‌خبرند. کارشناسان اما به شهروندان توصیه کردند که برای جلوگیری از مشکلات از این پس باید اقدام به «خرید منبع آب» کنند.

بر اساس گزارش مؤسسه تحقیقات آب کشور، سال آبی جاری با کاهش ۴۰ درصدی بارش‌ها نسبت به میانگین ۵۷ ساله مواجه است. در ۱۵ استان کشور میزان بارش بین ۳۰ تا ۵۰ درصد کاهش یافته و تنها یک استان شرایط نرمال دارد. ذخیره مخازن سدهای تهران

از ۴۹۰ میلیون مترمکعب در سال گذشته نصف شده و به حدود ۲۵۰ میلیون مترمکعب کاهش یافته است.

سازمان هواشناسی نیز مهرماه امسال را خشک‌ترین مهر در ۴۰ سال گذشته اعلام کرده و پیش‌بینی کرده است که وضعیت کم‌بارشی تا پایان پاییز ادامه داشته باشد. کارشناسان هشدار داده‌اند که حتی در صورت بازگشت بارش‌ها در زمستان، بحران کنونی جبران نخواهد شد .

با وجود گذشت یک هفته از آغاز جیره‌بندی، وزارت نیرو هنوز جدول رسمی قطعی آب را منتشر نکرده است. این نشان‌دهنده‌ی ضعف شفافیت در مدیریت بحران آب است.

منبع: رادیو زمانه

بحران بی‌آبی «بی‌سابقه» پایتخت: «به کابوس تخلیه تهران نزدیک می‌شویم

امروز، شنبه ۱۷ آبان، شمار سدهایی که کمتر از پنج درصد آب دارند، به ۱۹ سد رسیده است. یعنی تقریباً از هر ده سد فعال، یکی در آستانه خشک شدن کامل قرار دارد.

به گزارش دنیای اقتصاد در ابتدای آبان، فقط ۸ سد در چنین وضعیتی بودند؛ در کمتر از دو هفته، تعداد سدهای بحرانی بیش از دو برابر شده است. سدهای فریمان، کریت، دوستی، بار و طرق از حوضه فلات مرکزی و شرقی، سدهای بارزو، ووشمگیر، دانشمند، لار و آلاک از حوضه اترک و شمالی، سدهای رودبال، تنگاب و استقلال از حوضه زهره و جنوبی، سدهای عباس‌آبادلیکه و بانه از حوضه کرخه و غرب، سد قوری‌چای از حوضه ارس و سدهای آی‌دوغموش، سفیدرود و سنگه‌سیاه از حوضه سفیدرود اکنون همگی کمتر از پنج درصد آب دارند..

پاییز امسال، تهران در سکوتی سنگین و بی‌باران فرو رفته است. شهری که باید در این ایام سال دست‌کم چند نوبت بارش را تجربه می‌کرد، همچنان زیر آسمانی خشک و بی‌ابر به انتظار مانده است.

آمارهای رسمی نشان می‌دهند که میزان بارندگی پایتخت در مهر و نیمه نخست آبان کمتر از یک میلی‌متر بوده است و این رقم بی‌سابقه تهران را به خشک‌ترین پاییز چند دههٔ خود اخیر رسانده است.

به گزارش ار .اف. ای در شرایطی که معمولاً تا این زمان از سال ۵۰ تا ۶۰ میلی‌متر بارندگی در تهران ثبت می‌شد، سازمان هواشناسی هیچ نشانه‌ای از بارش تا پایان پاییز گزارش نکرده است.

در سطح ملی نیز وضعیت بهتر نیست: ایران وارد ششمین سال خشکسالی متوالی شده است و میزان بارش‌ها در سال آبی گذشته نسبت به میانگین بلندمدت، حدود ۴۰ درصد کاهش یافته است.

کاهش ذخایر سدها و هشدار کم‌سابقه دولت

در تهران، ذخایر سدها در پایین‌ترین سطح چند دهه اخیر قرار دارند. حجم آب سدهای پایتخت از ۴۹۰ میلیون مترمکعب در سال گذشته به حدود ۲۵۰ میلیون مترمکعب کاهش یافته و ورودی آب به سدها ۴۳ درصد کمتر از سال قبل گزارش شده است.

سد امیرکبیر، یکی از منابع اصلی تأمین آب شرب تهران، تنها ۱۴ میلیون مترمکعب آب در خود دارد. یعنی : معادل هشت درصد ظرفیت کل آن.

بهزاد پارسا، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران، وضعیت کنونی را «بی‌سابقه» توصیف کرده و هشدار داده است که «پنج سال خشکسالی متوالی فشار شدیدی بر منابع آب استان وارد کرده و در صورت تداوم روند مصرف کنونی، تأمین پایدار آب شرب با چالش جدی مواجه خواهد شد.

اما هشـــدار اصـــلی از بالاترین ســـطح دولت آمد. رئیس‌جمهور مسـعود پزشـکیان، در جلسـه اخیر سـتاد بحران کشـــور اعلام کرد کـه اگر در چنـد هفتـه آینـده بارشـی رخ ندهد، «چاره‌ای جز جیره‌بندی یا حتی تخلیه تهران وجود نخواهد داشت.

تخلیه تهران : تصمیمی نشدنی و پرخطر

با این حال، طرح تخلیه تهران، هرچند نشانه‌ای از شدت بحران اسـت، اما از دید کارشـناسـان عملی نیسـت. جابه‌جایی میلیون‌ها نفر از ســاکنان پایتخت در زمانی کوتـاه نـه از نظر فنی و نـه از منظر اجتمـاعی عملی نیست. زیرساخت‌های کشور توان اسکان و تغذیه چنین جمعیتی را نـدارد و اجرای آن می‌توانـد خود آغـازگر بحران‌های تازه‌ای باشد .

داریوش مختاری، کارشـناس ارشـد منابع آب در ایران به ایســنا، می‌گوید: «از ســال ۱۳۹۵ بارها درباره توســعه بی‌رویه تهران هشـدار داده شـده، اما تراکم‌فروشـی و شـهرک‌سـازی بی‌ضـابطه ادامه یافته اسـت. اکنون که بارشـی رخ نداده، کابوس تخلیه تهران در آسـتانهٔ وقوع اسـت. اما بهتر اسـت به‌جای این سـناریو، انشـعابات واحدهای خالی، اســتخرها و مجتمع‌های کم‌کاربری قطع شـود تا آب موجود میان سـاکنان واقعی توزیع گردد ».

چنین پیشـنهادی بازتاب واقعیتی بزرگ‌تر اسـت: بحران آب در ایران بیش از آن‌که ناشـی از قهر طبیعت باشـد، نتیجهٔ فسـاد و بی درایتی و سـیاسـت‌های نادرسـت شـهری، برداشـت‌های بی‌رویه از منابع زیرزمینی و نبود نگاه و راهبرد ملی به مدیریت آب در کشور است .

عیسـی بزرگ‌زاده، سـخن‌گوی صـنعت آب کشـور، در گفتگویی با انصاف‌نیوز گفته اسـت: «رفتار تهران شـبیه شـهری که بحران آب دارد نیسـت. رئیس‌جمهوری مانع آبیاری چمن‌های نهاد ریاســت‌جمهوری شـــد، اما شـــهرداری تهران چنین حســـی نـدارد. وقتی مردم می‌بینند فواره‌ها روشـن‌اند و خیابان‌ها از آب شـسـته می‌شوند، حس کم‌آبی در آنان شکل نمی‌گیرد ».

او تأکید کرده اســت که صــرفه‌جویی ۱۵ درصــدی در مصــرف آب، هرچند امیدوارکننده اســت، اما بدون تغییر رفتار عمومی شـــهروندان و همکاری واقعی مدیریت شهری، نمی‌تواند پاسخگوی بحران کنونی باشد.

مافیای آب یا سوءمدیریت ساختاری؟

در ماه‌های اخیر، برخی فعالان محیطزیسـت از «مافیای آب و سـدسـازی» سـخن گفته‌اند، اما بزرگ‌زاده این تعبیر را رد می‌کند و می‌گوید: «مافیای آب وجود ندارد، هرچند در تعریف برخی پروژه‌ها خطا و نفوذ محلی وجود داشته اسـت.» او از اصـلاح بیش از ۲۰۰ پروژه آبی کشـور خبر داده که در برنامه هفتم توسـعه در دسـتور کار بازنگری قرار گرفته‌اند.

با این همه، در افکار عمومی، بی‌اعتمادی نسـبت به نحوه مـدیریـت منـابع آب همچنـان پـابرجـاســـت. از سـدسـازی‌های بی‌حساب قرارگاه‌های سـپاه پاسـداران گرفتـه تـا انتقـال آب بین‌حوضـــه‌ای و تخریـب منـابع زیرزمینی، مجموعه‌ای از سـیاسـت‌های نادرسـت طی سالیان، وضعیت امروز را رقم زده‌اند.

مقـام‌هـای دولتی تلاش می‌کننـد بحران کنونی را بـه کاهش بارندگی نسبت دهند، حال آن‌که خشکسـالی و کم‌آبی در ایران پدیده‌ای مزمن و ساختاری است. فقدان برنامه‌ریزی درازمدت، بی‌توجهی به هشدار کارشناسان، نبود سـیاسـت قیمت‌گذاری واقعی آب و گسـترش بی‌رویه شـهرها، همه دسـت به دسـت هم داده‌اند تا بحران کنونی شکل گیرد.

در واقع، طرح تخلیه تهران همان‌قدر نابخردانه اسـت که شیوه‌ی کنونی مدیریت آب در کشور. بحران امروز حاصل یک سال بی‌بارانی نیست؛ نتیجه‌ی دهه‌ها سوءمدیریت و بی‌توجهی به اصول علمی است.

منبع: رادیو زمانه

مافیای آب؛ جنگ بی‌رحمانه و پنهان برای تسلط بر آب

بیژن همدرسی – اعتماد :چند سالی است ایران درگیر بحرانی شـــده که از هر جنگی خطرناک‌تر اســـت: خشـکسـالی سـاختاری. رودخانه‌هایی که روزی جاری بودند، امروز به شـــیارهای خشـــک بدل شـــده‌اند. تالاب‌هایی چون گاوخونی، بختگان، هامون و ارومیه به نمـادهـای مرگ تـدریجی طبیعـت تبـدیـل شـــده‌انـد.

Environmental
Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

کارشناسان هشدار می‌دهند منابع آبی کشور در برخی مناطق به نقطه پایان رسیده و حتی زمزمه‌های تخلیه تهران تا دو دهه آینده به گوش می‌رسد.

اما آنچه این فاجعه طبیعی را به یک بحران ملی تبدیل کرده، نه فقط کمبود بارش، بلکه دست‌های پنهانی است که بر سیاست‌های آبی کشور سایه انداخته‌اند؛ دست‌هایی که از دل پروژه‌های میلیاردی، سدسازی‌های بی‌ضابطه و انتقال‌های پرهزینه سر برآورده‌اند. این همان چیزی است که امروز با عنوان «مافیای آب» شناخته می‌شود. مافیای آب، شبکه‌ای پیچیده از پیمانکاران، سیاستگذاران و ذی‌نفعان اقتصادی است که در لایه‌های مختلف تصمیم‌گیری حضور دارند. آنها تعیین می‌کنند کدام سد ساخته شود، کدام دشت آب بگیرد و کدام روستا تشنه بماند. هر سد جدید به معنی قراردادهای کلان، زمین‌های کشاورزی گران‌تر و قدرت سیاسی بیشتر برای گروه‌هایی است که از آب به عنوان ابزار سلطه استفاده می‌کنند.

در این میان، منطق علمی مدیریت آب جای خود را به منافع شخصی داده است. در دهه‌های گذشته، سدسازی بی‌محابا بدون مطالعات زیست‌محیطی کافی باعث شد منابع زیرزمینی به شدت کاهش یابد. بر اساس گزارش «مرکز پژوهش‌های مجلس» بیش از ۷۰ درصد دشت‌های ایران دچار فرونشست زمین شده‌اند؛ پدیده‌ای که در برخی مناطق نظیر ورامین و اصفهان به حد بحران رسیده است. در کنار آن، سیاست انتقال آب بین‌حوضه‌ای، مثل پروژه‌های زاینده‌رود به یزد یا کارون به فلات مرکزی، نه‌تنها تعادل اکولوژیک را بر هم زده، بلکه منبعی برای سودهای کلان پیمانکاران خاص شده است.

به تعبیر برخی کارشناسان، این پروژه‌ها گاهی بیش از آنکه برای رفع تشنگی مردم باشند، برای رفع عطش مالی شرکت‌ها و نهادهای ذی‌نفوذ طراحی شده‌اند. اما بحران، تنها به بی‌آبی محدود نمی‌شود؛ بلکه به بی‌عدالتی تبدیل شده است.

در حالی که کشاورزان شرق اصفهان یا خوزستان از بی‌آبی زمین‌هایشان در رنجند، صنایع بزرگ فولاد، پتروشیمی و معادن در همان مناطق با سهمیه‌های ویژه از آب‌های زیرزمینی و رودخانه‌ای بهره‌مندند. این تضاد، حاصل مافیایی است که اولویت را نه بر اساس نیاز، بلکه بر اساس نفوذ تعیین می‌کند.

با نگاهی عمیق‌تر می‌توان گفت مافیای آب صرفا یک پدیده اقتصادی نیست؛ بلکه ساختاری سیاسی دارد. بسیاری از اعضای این شبکه در نهادهایی حضور دارند که خود باید ناظر بر سیاست‌های آبی باشند. این یعنی ناظر و متخلف یکی شده‌اند. هر بار که رسانه‌ها یا دانشگاه‌ها تلاش کرده‌اند پرده از این تاریکی بردارند، با فشار، سانسور یا بی‌توجهی مواجه شده‌اند. و نتیجه آن، تکرار بحران‌هاست: خشکیدن ارومیه، بحران خوزستان، بی‌آبی سیستان و تهدید حیات پایتخت.

ایران امروز بر لبه پرتگاه آبی ایستاده است. اگر این چرخه معیوب ادامه یابد، پیش‌بینی‌ها از مرگ زیست‌پذیری بخش‌هایی از کشور چندان دور از ذهن نیست. پرسش اصلی این است: حد و مرز مافیای آب کجاست؟ آیا تا نابودی کامل سرزمین پیش خواهند رفت؟ یا نقطه‌ای وجود دارد که منافع‌شان با بقای ملت گره بخورد؟ پاسخ تلخ است:

مافیا تا جایی پیش می‌رود که منافعش تامین شود، حتی اگر بهایش مرگ خاک، مردم و آینده باشد. مگر آنکه آگاهی عمومی و فشار اجتماعی، چرخه فساد را متوقف کند. آب، دیگر تنها یک منبع طبیعی نیست؛ خط مقدم امنیت ملی است و مافیای آب، دشمن بی‌رحم و خاموشی که اگر مهار نشود، مرگ تدریجی وطن را رقم می‌زند. امروز آگاهی مردم، هوشیاری مجریان دلسوز کشور، اقدام سریع مجریان اطلاعاتی و قضایی هر زمان دیگر واجب‌تر و لازم است.

منبع: اخبار روز

Environmental
Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

اخبار محیط زیست جهان

پیام آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، به مناسبت پایان کاپ ۳۰

به‌واسطهٔ تلاش‌های خستگی‌ناپذیر ریاست برزیل، در COP30توافقی حاصل شد که پیشرفت را رقم زد و نشان داد چندجانبه‌گرایی کار می‌کند.

نتایج مهمی به‌دست آمد. اما در دوره‌ای که شکاف‌های ژئوپلیتیکی عمیق است، رسیدن به اجماع کار آسانی نیست.

بنابراین، روشن است که نمی‌توانیم وانمود کنیم این COPهمه آنچه را که لازم بوده، تحویل داده است.

ما باید همچنان برای افزایش سطح جاه‌طلبی اقلیمی و تقویت همبستگی تلاش کنیم.

به همه کسانی که راهپیمایی کردند، مذاکره کردند، مشاوره دادند، گزارش کردند و بسیج شدند، می‌گویم:

تسلیم نشوید.

تاریخ در کنار شماست و سازمان ملل نیز همین‌طور.

سایت تغییر اقلیم

اجلاس اقلیمی سازمان ملل متحد در برزیل؛ بالاگرفتن اختلاف کشورهای جهان بر سر سوخت‌های فسیلی

با نزدیک شدن به مراحل پایانی کنفرانس اقلیمی سازمان ملل متحد در بلم برزیل، معروف به کاپ ۳۰ هر گونه اشاره به سوخت‌های فسیلی که تا کنون به عنوان بزرگترین عامل تغییرات اقلیمی معرفی شده است، از پیش‌نویس توافقنامه نهایی نشست امسال حذف شده است. کشورها هنوز در حال مذاکره درباره این توافقنامه هستند.

کشورهای مختلف بر سر این موضوع در مقابل یکدیگر قرار گرفتند اما برای تصویب این توافقنامه هر ۱۹۴ شرکت کننده باید بر سر آن توافق کنند. برای اولین بار، آمریکا هیچ نماینده‌ای در این نشست ندارد.

لوئیز ایناسیو لولا داسیلوا، رئیس‌جمهور برزیل و برخی کشورها از جمله بریتانیا، می‌خواهند که این اجلاس، کشورها را به اقدامات شدیدتر و سریع‌تر برای کاهش استفاده از سوخت‌های فسیلی متعهد کند.

متن قبلی شامل سه راه ممکن برای دستیابی به این هدف بود اما پس از مخالفت کشورهای تولید کننده نفت، کنار گذاشته شد.

هزاران مذاکره کننده، متخصص و فعال محیط زیست همچنان در محل برگزاری نشست ماندند.

سالن اجلاس پس از آتش‌سوزی که روز پنجشنبه باعث سوراخ شدن بخشی از سقف آن شده بود، تعمیر شده است.

گروهی از کشورها از جمله بریتانیا با انتشار بیانیه‌ای نگرانی عمیق خود را ابراز کردند و پیش‌نویس جدید توافق را رد کردند.

در این بیانیه آمده است: «ما نمی‌توانیم از نتیجه‌گیری حمایت کنیم که شامل یک نقشه راه برای اجرای گذاری عادلانه، منظم از سوخت‌های فسیلی نباشد.»

دو سال پیش، در کنفرانس کاپ ۲۸ که در دوبی برگزار شد، کشورها به «گذار از سوخت‌های فسیلی متعهد شدند» اما کشورها به انجام اقدامات و داشتن جدول زمانی خاصی ملزم نشده بودند.

حالا بیش از ۸۰ کشور می‌خواهند که کاپ ۳۰ در توافقنامه نهایی خود با لحن محکم‌تری در مورد نفت، گاز و زغال سنگ تصمیم بگیرد و متنی را تصویب کند.

Environmental
Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

یک منبع نزدیک به مذاکرات کاپ ۳۰ به بی‌بی‌سی گفت که عربستان سعودی و سایر کشورهای عربی مانع توافق بر سر ذکر سوخت‌های فسیلی هستند.

بی‌بی‌سی برای اظهارنظر با مقامات عربستان سعودی تماس گرفته است.

مونیک باربوت، وزیر محیط زیست فرانسه می‌گوید که «کشورهای تولیدکننده نفت، از جمله روسیه، هند و عربستان سعومصاف امسال بین دو بلوک از کشورهای دنیا بر سر آینده سوخت‌های فسیلی به مرحله‌ای رسیده که شاید اصلا توافقی حاصل نشود.

ساز و کار نشست‌های مقابله با تغییرات اقلیمی این گونه است که هر توافقی باید با اجماع همگانی باشد. از یک سو کشورهای دارنده سوخت فسیلی می‌خواهند هیچ اشاره‌ای به این مساله در توافق نهایی نشود. از سوی دیگر ۸۰ کشور هر چیزی جز این را شکستی برای این اجلاس و نسل های آینده می پندارند.

برای هر دو گروه این مساله یک خط قرمز انگاشته شده است.

با وجود اینکه همه کشورها رسما موافقند که مصرف نفت و گاز و زغال سنگ باعث گرمایش زمین و تغییرات اقلیمی شده، اما آنهایی که متکی به مصرف و صادرات این منابع هستند هیچ اشاره رسمی به تاثیر آن بر گرمایش جهانی را بر نمی تابند. آنهایی که به خاطر گرمایش زمین با هزینه های هنگفت یا خطر موجودیتی روبرو هستند، سوخت فسیلی را تهدیدی برای آینده خود می بینند. دو نگاه متضاد به آینده، اقتصاد و محیط زیست سایه سنگینی از ناهمگرایی را بر جامعه جهانی افکنده است.

طی دو هفته گذشته کشورها در نشست کاپ۳۰ گردهم آمده‌اند تا درباره چگونگی مهار افزایش میانگین دمای جهانی تا ۵/۱ درجه بالاتر از سطح پیشاصنعتی و نگه داشتن آن در محدوده‌ای «به‌مراتب کمتر از» ۲ درجه به توافق برسند.

بر اساس اعلام هیئت بین‌دولتی تغییرات اقلیمی سازمان ملل، شواهد گسترده علمی نشان می‌دهد افزایش دما به ۲ درجه یا بیشتر می‌تواند پیامدهای جدی به همراه داشته باشد؛ از جمله گرمای شدید، بالا آمدن سطح دریاها و تهدید امنیت غذایی.

هدف اجلاس کاپ محدود کردن انتشار گاز دی‌اکسید کربن است تا از این طریق بتوان افزایش دمای کره زمین را در حد یک و نیم درجه سانتی‌گراد و به محدوده دوران پیش از صنعتی شدن جهان است، برگرداند. این نشست پارسال در باکو، پایتخت جمهوری آذربایجان، برگزار شد.

برگرفته از سایت بی بی سی

در سال ۲۰۲۵ انتشار جهانی دی‌اکسید کربن به‌طور مستمر افزایش یافته است

یک گزارش تحقیقاتی جدید می‌گوید غلظت گازهای گلخانه‌ای در جو نیز احتمالاً به رکورد جدیدی خواهد رسید. با این حال، نشانه‌های امیدوارکننده‌ای نیز وجود دارد.

Environmental Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

تغییر روندی که برای انتشار دی‌اکسید کربن مورد انتظار بود، محقق نشـــد. یک گروه تحقیقاتی بین‌المللی به رهبری پی‌یر فریدلینگشـتاین از دانشـگاه اکسـتر بریتانیا در گزارش تـازه خود بـا عنوان «بودجـه جهـانی کربن ۲۰۲۵» که در نشـــریه تخصـــصـــی «داده‌های علمی ســـامانه زمین (Earth System Science Data) «ارائه کرده، گفته است که:

انتشار جهانی این گاز گلخانه‌ای همچنان رو به افزایش اسـت و پیش‌بینی می‌شـود نسـبت به سـال قبل حدود ۱,۱ درصد رشد داشته باشد.

»بودجه جهانی کربن»، مقداری کل گاز دی‌اکسید کربن اســت که بشــر می‌تواند بدون عبور از آســتانه گرمایش جهانی (مانند هدف توافق پاریس) وارد جو کند.

این مفهوم به‌عنوان مبنایی برای ســیاســت‌گذاری‌های تغییرات اقلیمی برای تعیین اهـداف عـادلانـه و مؤثر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای عمل می‌کند. .

پی‌یر فریدلینگشـتاین و گروه پژوهشـی‌اش که متشـکل از حدود ۱۰۰ مؤســســـه تحقیقاتی بودند، داده‌های گسـترده‌ای را جمع‌آوری کرده و با اسـتفاده از مدل‌های کامپیوتری، تحولات جهانی را محاسبه کردند.

گزارش این گروه تحقیقاتی می‌گوید اگر میزان انتشار در این ســـطح ادامه یابد، «بودجه باقی‌مانده دی‌اکســـید کربن» که برای حفظ هدف ۱,۵ درجه سانتی‌گراد توافق پاریس در نظر گرفته شـــده اســـت، حتی قبل از ســـال ۲۰۳۰ به اتمام خواهد رسید.

بر اسـاس این گزارش، انتشـار جهانی دی‌اکسـید کربن در سـال جاری به ۳۸,۱ میلیارد تن می‌رسـد. این رقم در سال ۲۰۲۴ معادل ۳۷,۸ میلیارد تن بود.

در تمامی سـوخت‌های فسـیلی رشـد مشـاهده شـده اســت: زغال ســنگ (۰,۸+ درصــد)، نفت خام (۱,۰+ درصد) و گاز طبیعی (۱,۳+ درصد). بر این اساس، انتظار می‌رود میزان انتشـار در ایالات متحده آمریکا در مقایسـه با سال گذشته ۱,۹ درصد، در هند ۱,۴ درصد، و در چین و اتحادیه اروپا هرکدام ۰,۴ درصد افزایش یابد..

پی‌یر فریدلینگشتاین گفت:

با توجه به افزایش مستمر انتشار دی‌اکسید کربن، دیگر واقع‌بینانه نیســـت که گرمایش جهانی را زیر ۱,۵ درجه سانتی‌گراد نگه داریم.

روندهای دلگرم‌کننده هم وجود دارند

انتظار می‌رود غلظت دی‌اکســـید کربن در جو به ۴۲۵,۷ پی‌پی‌ام (parts per million) برســـد. همان‌طور که ســازمان جهانی هواشــناســی (WMO) یک ماه پیش اعلام کرده بود، این مقـدار در ســـال ۲۰۲۴ بـه رکورد ۴۲۳,۹ پی‌پی‌ام رسیده بود.

پی‌پی‌ام بیانگر «بخش در میلیون» و یکی از واحدهای اندازه‌گیری اســـت که معمولا برای اندازه‌گیری غلظت مواد مختلف بیان می‌شـود. این واحد اندازه‌گیری نشـان می‌دهـد کـه در هر یـک میلیون واحـد از یـک محلول یـا ماده، چه تعداد واحد از ماده مورد نظر وجود دارد.

با این حال، محققان روندهای مثبتی را نیز مشـــاهده می‌کنند که به‌عنوان مثال نشـــان می‌دهد حفاظت از آب‌وهوا، اقتصاد را تضعیف نمی‌کند.

کورین لو کوئره، یکی از نویســندگان همکار از دانشــگاه ایســـت انگلیا در نوریچ بریتانیا، با اشـــاره به بازه زمانی ســـال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۴ می‌گوید: «۳۵ کشـــور توانســـتند انتشـار [دی‌اکسـید کربن] خود را کاهش دهند در حالی که همزمان رشـد اقتصادی داشـتند.» این تعداد تقریباً دو برابر کشورهایی است که ۱۰ سال پیش چنین وضعیتی داشـتند.

بســیاری از کشــورهای اروپایی، و همچنین اســترالیا، اســـرائیـل، نیوزلنـد، کره جنوبی و تـایوان در میـان این کشـــورها قرار دارند. با این حال، لو کوئره تأکید می‌کند که این پیشـــرفت‌ها به اندازه کافی بزرگ نیســـتند که بتوانند انتشـــار جهانی را در مواجهه با تقاضـای فزاینده انرژی، به‌طور پایدار کاهش دهند.

قطع درختان جنگلی به‌طور قابل توجهی کاهش یافته است

گزارش همچنین به یک روند مثبت دیگر اشـاره می‌کند: تغییر کاربری اراضـــی، به‌ویژه قطع درختان جنگلی، به

Environmental Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

دلیل اقدامات سیاست‌های زیست‌محیطی، به شدت کاهش یافته است.

جولیا پونگراتز از دانشگاه لودویگ ماکسیمیلیان مونیخ، یکی دیگر از نویسندگان همکار این تحقیقات، می‌گوید:

نرخ جنگل‌زدایی در منطقه آمازون کاهش یافته و در این فصل به پایین‌ترین سطح خود از سال ۲۰۱۴ رسیده است. با این حال، پونگراتز هشدار داد که آتش‌سوزی‌های ویرانگر در سال ۲۰۲۴ نشان داد که اگر گرمایش جهانی محدود نشود، این اکوسیستم چقدر حساس باقی می‌ماند.

در مقابل، روند نامطلوب در مورد سیستم‌های زیست‌محیطی است که تا کنون مقدار زیادی دی‌اکسید کربن را از جو جذب کرده‌اند، که به آن‌ها «جذب‌کننده‌های اقیانوسی و زمینی» می‌گویند: ظرفیت جذب آن‌ها در حال کاهش است، عمدتاً به دلیل تأثیرات تغییرات اقلیمی.

بر اساس محاسبات دانشمندان، بیش از ۸ درصد از افزایش دی‌اکسید کربن در جو از سال ۱۹۶۰ به این دلیل است که «جذب‌کننده‌های زمینی و اقیانوسی» به‌طور فزاینده‌ای دی‌اکسید کربن کمتری جذب می‌کنند.

در بازه زمانی سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۴، ظرفیت جذب اکوسیستم‌های زمینی ۲۵ درصد و ظرفیت جذب اقیانوس‌ها ۷,۹ درصد کاهش یافته است.

منبع: رادیو زمانه

انقلاب پسماند در چین؛ تبدیل زباله‌ها به انرژی پاک

استفاده بهینه از زباله‌ها به یکی از دغدغه‌های کشورهای توسعه یافته تبدیل شده و به دنبال راه‌هایی هستند تا علاوه بر کاهش آثار منفی زیست محیطی آن، این مواد آلوده را به انرژی پاک تبدیل کنند.

به گزارش خبرنگار بین الملل ایسکانیوز به نقل از بخش فارسی رادیو بین المللی چین، زباله‌ها همیشه یکی از مهم ترین دغدغه‌های زیست محیطی به ویژه در مناطق شهری هستند و در کشوری مثل چین با جمعیت بیش از 1.4 میلیارد نفر که می‌تواند حجم بسیار انبوهی از زباله ها را ایجاد کند، قطعا ایجاد روش‌های نوین به حداقل رساندن آسیب‌های زیست محیطی زباله ها و البته استفاده بهینه از زباله‌ها، همواره مورد توجه نهادهای ذیربط این کشور پهناور قرار دارد.

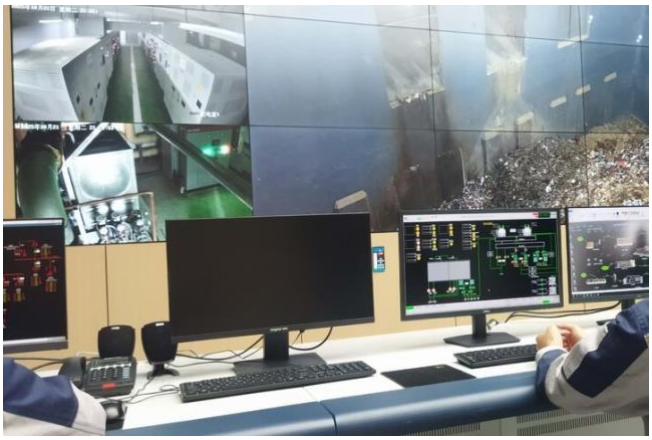

یکی از روش هایی که چین در سال‌های اخیر نه تنها برای کاهش تبعات زیست محیطی، بلکه برای استفاده بهینه از زباله مورد استفاده قرار داده، تبدیل این موارد آلوده کننده به انرژی پاک است.

یکی از نمونه های عینی استفاده چینی ها از زباله برای تولید انرژی پاک، نیروگاه زباله سوز تازه تاسیس یا همان تاسیسات تبدیل زباله به انرژی برق در شهر "ووسو" واقع در منطقه خودمختار اویغور شین‌جیانگ در شمال غربی چین ، به عنوان یک پروژه زیربنایی مهم زیست‌محیطی است که در «منطقه صنعتی ووسو» واقع شده است.

این نیروگاه به عنوان یک پروژه چند منظوره، نمایانگر تلاش کلیدی این منطقه برای مقابله با مشکل رو به رشد زباله‌ها و در عین حال، حل مشکل کمبود برق از طریق تولید انرژی پاک است.

بیش از یک هزار کارخانه زباله سوزی در سراسر چین وجود دارد که اغلب آنها قادر به تولید برق از روش سوزانده زباله هستند.

این نیروگاه به گونه ای طراحی شده که می تواند روزانه 600 تن زباله جامد شهری را پردازش کند. این نیروگاه در صورتی که با ظرفیت کامل کار کند، توان تولید برق کافی برای تأمین انرژی ده‌ها هزار خانه را دارد.

Environmental Bulletin

بولتن محیط زیست

24 November 2025- NO 61 شماره ۶۱ دوشنبه ۳ آذر ۱۴۰۴

زباله‌های شهری با سیستم های مکانیزه جمع‌آوری و به نیروگاه تحویل داده می‌شوند. زباله ها در یک انبار بزرگ و کاملا محافظت شده به ظرفیت 10 هزار تن تخلیه و برای چند روز در آنجا می مانند تا رطوبت اضافی یا شیرابه آن خارج شود.

سپس یک جرثقیل غول‌پیکر زباله را از انبار، به درون کوره های مخصوص زباله‌سوز می‌ریزد. سپس زباله در دمای بسیار بالا سوزانده می‌شود که این دمای بالا، باعث از بین رفتن هرگونه گونه آلایندگی زباله می شود. حرارت ناشی از احتراق، آب درون یک دیگ بزرگ را به بخار پر فشار تبدیل می‌کند.

بخار تولید شده یک توربین را که به یک ژنراتور متصل است به حرکت درمی‌آورد و برق تولید می‌کند. گازهای دودکش حاصل قبل از رهاسازی در جو به طور کامل فیلتر و پاکسازی می‌شوند.

این نیروگاه علاوه بر تولید برق پاک و ارزان، برای حدود 60 نفر شغل مستقیم ایجاد کرده و دهها شغل مستقیم نیز در ارتباط با فعالیت این نیروگاه، ایجاد خواهد شد.

تأثیر و اهمیت زیست‌محیطی

کاهش حجم زباله: با سوزاندن 600 تن زباله در روز، این نیروگاه حجم زباله‌های شهر را تقریباً ۹۰٪ کاهش می‌دهد؛ زباله هایی که اگر به نیروگاه زباله سوز منتقل نشوند و تبدیل به برق نشوند، باید به محل های دفن زباله انتقال یابند که می تواند اثر بسیار مخرب بر محیط زیست داشته باشد.

البته میزان زباله ای که این کارخانه برای سوزاندن و تبدیل آن به برق نیاز دارد، حتی برای ظرفیت اصلی این کارخانه کم است و مدیر فنی این کارخانه اظهار امیدواری کرد که این کارخانه بتواند زباله لازم را برای به راه انداختن این کارخانه جدید با ظرفیت کامل تولید برق، تامین کند.

این نیروگاه ، زباله را که می تواند یک منبع ایجاد مشکلات زیست محیطی فراوان باشد، به منبعی ارزشمند برای تولید انرژی پاک تبدیل می‌کند که به شبکه برق شین جیانگ کمک کرده و وابستگی به سوخت‌های فسیلی را کاهش می‌دهد.

این پروژه همچنین بخشی اصلی از راهبرد شین جیانگ برای فاصله گرفتن از روش‌های سنتی و آلاینده دفن زباله است که می‌توانند خاک و آب‌های زیرزمینی را آلوده کنند.

به عنوان یک تأسیسات مدرن، این نیروگاه به سیستم‌های پیشرفته کنترل آلودگی هوا مانند فیلترهای مخصوص و برخی دیگر فناوری های مهار آلودگی هوا مجهز است تا انتشار آلاینده‌ها، گازهای مضرّ و فلزات سنگین در هوا را به حداقل رسانده و انطباق با استانداردهای ملی انتشار چین را تضمین کند.

مدیرفنی این نیروگاه زباله سوز در توضیحاتی درباره عملکرد این نیروگاه، اطمینان داد که اگرچه این نیروگاه یک انبار بزرگ برای جمع آوری زباله دارد، اما هیچ گونه خطر و تهدیدی در این خصوص، متوجه مردم و ساکنان منطقه نخواهد بود و تمام استانداردهای مرتبط با مسائل امنیت بهداشتی و زیست محیطی کاملا رعایت شده است.

نیروگاه تبدیل زباله به انرژی ووسو که توسط شرکت "چاینا ریسورسز پاور China Resources Power" احداث شده است، نمونه‌ای بارز از تلاش چین برای ایجاد راه‌حل‌های پایدار زیست‌محیطی برای مدیریت زباله‌های شهری است.

این نیروگاه به طور مؤثر به دو چالش افزایش حجم زباله و تقاضای انرژی در منطقه شین جیانگ می‌پردازد، یک مشکل اجتماعی به نام تولید زباله را به منبعی برای تولید انرژی پاک تبدیل کرده و به رونق اقتصاد، ایجاد اشتغال و توسعه این منطقه کمک می‌کند .

برگرفته از خبرفارسی

آدرس تماس با بولتن محیط زیست

bulletinenviro@gmail.com